

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Vesterbrogade 4A, 4. sal
DK 1620 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR 25 52 95 29

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
J.nr. 2026-18622.

Sendt elektronisk til EU&Projekt@sgav.dk

Høringssvar vedr. høring af bekendtgørelse om tilskud til minivådområder 2026

Landbrug & Fødevarer takker for muligheden for at afgive høringssvar. Minivådområder er et veldokumenteret og arealeffektivt virkemiddel, som kan levere hurtige reduktioner af kvælstofudledningen og samtidig fastholde landbrugsproduktionen. Den store søgning til ordningen i 2026 understreger, at lodsejerne ønsker at bidrage, når rammerne er attraktive, gennemskuelige og praktisk anvendelige.

Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at ordningen videreføres, og at der er foretaget administrative forenklinger. Udkastet rummer imidlertid også forhold, der kan skabe usikkerhed for ansøgerne eller afskære ellers egnede og omkostningseffektive projekter. Landbrug & Fødevarer anbefaler derfor, som det gennemgås nedenfor, navnlig større fleksibilitet i projektperioden, tydeligere krav til sanktioner og vedligeholdelse samt en reduktion af unødige afskæringskriterier.

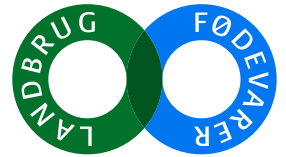
Skal søgningen til minivådområdeordningen fortsætte, er det desuden helt afgørende, at der kan skaffes finansiering til Udtagningskonsulenterne for 2028 og frem. Vi oplever allerede nu, at der er kapacitetsproblemer ift. at tage nye minivådområdeprojekter ind. Det er der brug for, at Styrelsen får håndteret hurtigt muligt, så en succesfuld indsats ikke risikerer at bremse op.

Barrierer for etablering af minivådområder

Arbejdsgruppen for arealudtagning har i 2025 identificeret en række praktiske og administrative barrierer for gennemførelsen af minivådområder og mulige løsningsspor. Landbrug & Fødevarer savner i den grad, at disse løsningsspor afspejles i bekendtgørelsen for 2026. Det gælder blandt andet behovet for større fleksibilitet i designkravene, vanskeligheder ved myndighedstilladelser, udgifter til arkæologiske forundersøgelser, kommunal koordinering og ordningens øvrige afskæringskriterier.

I særdeleshed vil vi gerne fremhæve, at der fortsat opleves betydelige udfordringer med sagsbehandlingstider i forbindelse med de nødvendige myndighedstilladelser til etablering af minivådområder. Som nyligt konkret eksempel har et relativt ukompliceret projekt beliggende nær kysten afventet behandling af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen i fire år. Udtagningskonsulenter rundt om i landet rapporterer om tilsvarende erfaringer. Lange sagsbehandlingstider og begrænset dialog med de relevante myndigheder udgør en væsentlig udfordring for projektgennemførelsen. Dette peger på et behov for at styrke samarbejdet og dialogen mellem myndigheder og projektaktører med henblik på at identificere eventuelle barrierer i sagsbehandlingsprocessen.

Landbrug & Fødevarer anbefaler, at styrelsen gennemgår de identificerede barrierer med henblik på at indarbejde de administrativt mulige løsninger i bekendtgørelsen eller vejledningen, så flere fagligt egnede og omkostningseffektive projekter kan realiseres.

Tydeliggørelse af samspillet med øvrige virkemidler.

Det er særdeles positivt, at det i løbet af 2026 er blevet tydeliggjort, at minivådområderne i høj grad kan sameksistere med de større vådområdeprojekter.

Udkastet opstiller dog fortsat ikke en konkret tærskel for, hvornår et minivådområde efter § 11, stk. 1, nr. 5, må forventes at forringe effekten af et vådområde- eller lavbundsprojekt "væsentligt". Uklarheden kan føre til en unødigt restriktiv praksis og afskære projekter, hvor effektoverlappet er begrænset eller alene teoretisk.

Landbrug & Fødevarer anbefaler, at kriteriet konkretiseres i bekendtgørelsen eller vejledningen, så mindre effektoverlap ikke i sig selv afskærer et minivådområde med en selvstændig og dokumenteret kvælstofeffekt. Vurderingen bør være ensartet, gennemsigtig og baseret på den faktiske påvirkning af det andet projekts effekt.

Projektperiode og mulighed for forlængelse

Det er positivt, at styrelsen har fokus på, at midlerne hjemtages inden afslutningen af den nuværende CAP-periode, og at minivådområder etableres hurtigt. Minivådområder kan generelt gennemføres væsentligt hurtigere end større arealomlægningsprojekter og kan dermed levere en hurtig effekt på kvælstofudledningen. Det er dog vigtigt, at afkortningen af projektperioden ikke kommer til at forhindre en række projekter i at blive gennemført, også selvom det tager lidt længere tid end først antaget.

Den afkortede projektperiode fra den 3. december 2026 til senest den 1. juni 2029 kombineret med, at en forlængelse efter § 15, stk. 8, kun kan godkendes i ekstraordinære tilfælde, flytter en betydelig tids- og myndighedsrisiko over på ansøgeren. Etableringen afhænger blandt andet af myndighedstilladelser, eventuelle klageprocesser, arkæologiske forhold, entreprenørkapacitet, vejrlig og kommunal koordinering. Disse forhold kan ansøgeren ikke fuldt ud kontrollere.

Landbrug & Fødevarer anbefaler, at § 15 præciserer, at forlængelse som udgangspunkt kan meddeles, når forsinkelsen skyldes myndighedsbehandling, klageprocesser, force majeure-lignende forhold eller andre omstændigheder, som tilsagnshaver ikke med rimelighed kunne afværge. En forlængelse bør ikke begrænses til at være kortvarig, men fastsættes ud fra den dokumenterede forsinkelse og en realistisk færdiggørelsesplan. Endvidere bør styrelsen sikre hurtig tilsagnsbehandling, så den reelle gennemførelsesperiode ikke udhules.

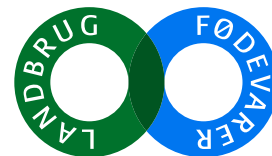
Standardomkostninger

Det er positivt, at standardomkostningssatserne opdateres. Satserne bør imidlertid afspejle det faktiske omkostningsniveau i 2026, herunder udviklingen i priser på anlægsarbejde, materialer, myndighedstilladelser og arkæologiske forundersøgelser. Utilstrækkelige satser indebærer, at lodsejeren selv skal finansiere en del af et samfundsmæssigt ønsket miljøtiltag og kan dermed reducere søgningen til ordningen.

Landbrug & Fødevarer anbefaler, at samtlige standardomkostninger reguleres til 2026-niveau på baggrund af dokumenterede markedspriser, og at satserne fremover opdateres systematisk.

Forudsigelighed ved sanktioner og tilbagebetaling

Det er principielt positivt, at §§ 19, 20 og 23 lægger op til hel eller delvis nedsættelse eller tilbagebetaling efter en konkret vurdering frem for en mekanisk anvendelse af faste reduktionssatser. En konkret vurdering kan understøtte proportionalitetsprincippet ved at inddrage overtrædelsens alvor, omfang, varighed og gentagelse.

Bestemmelserne angiver imidlertid ikke tilstrækkeligt klart, hvordan nedsættelsen eller tilbagebetalingen skal udmåles. Det kan svække ensartetheden i administrationen og gøre det vanskeligt for ansøgerne at vurdere den økonomiske risiko ved et tiårigt tilsagn.

Landbrug & Fødevarer anbefaler, at bekendtgørelsen fastlægger de centrale kriterier for vurderingen, herunder om forholdet har påvirket den beregnede kvælstofeffekt, om det kan afhjælpes, om tilsagnshaver har handlet culpøst, og om reaktionen står i rimeligt forhold til misligholdelsen. Vejledningen bør indeholde konkrete eksempler og gennemsigtige intervaller for typiske nedsættelser. Tilsagnshaver bør som udgangspunkt få en rimelig frist til at afhjælpe forholdet, før der anvendes økonomiske reaktioner, medmindre overtrædelsen er væsentlig eller uoprettelig.

Krav til vedligeholdelse og funktion i opretholdelsesperioden

Efter § 14 skal tilsagnshaver blandt andet sikre, at minivådområdet og projektarealet ikke udsættes for en "væsentlig ændring", og at minivådområdet vedligeholdes og er "fuldt funktionelt" i opretholdelsesperioden. Begreberne er ikke nærmere defineret, selv om en overtrædelse kan føre til tilbagebetaling efter §§ 20 og 23.

Det faglige grundlag giver endnu ikke tilstrækkeligt operationelle svar på sammenhængen mellem minivådområdets naturlige udvikling, vegetation, sedimentering, vedligeholdelsesbehov og effekt. Det er derfor vanskeligt for lodsejeren på forhånd at fastslå, hvilke konkrete vedligeholdelsestiltag der kræves for at undgå sanktioner.

Landbrug & Fødevarer anbefaler, at bekendtgørelsen eller vejledningen fastlægger objektive og praktisk anvendelige minimumskrav til vedligeholdelse, kontrolmetoder og acceptabel naturlig udvikling. Det bør fremgå udtrykkeligt, at naturlig vegetation og sedimentering ikke i sig selv udgør misligholdelse, medmindre styrelsen på et dokumenteret fagligt grundlag kan påvise en væsentlig påvirkning af funktionen. Nye eller skærpede fortolkninger bør alene have fremadrettet virkning.

Kravet om mindst 70 pct. egnede eller potentielt egnede arealer

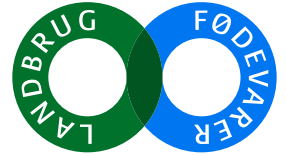
Efter § 10, stk. 1, nr. 6, skal mindst 70 pct. af drænomlandet bestå af arealer, der er kortlagt som egnede eller potentielt egnede. Kravet kan afskære projekter, selv om kommunen efter en konkret vurdering kan frigive ikke-klassificerede arealer, og selv om placeringen samtidig vurderes gennem koordineringsblanketten i forhold til vådområde- og lavbundsprojekter.

De to processer varetager i vidt omfang samme hensyn, nemlig at minivådområder ikke placeres uhensigtsmæssigt i forhold til større arealomlægningsprojekter. Et fast procentkrav risikerer derfor at blive et unødigt afskæringskriterium, som udelukker projekter med selvstændig og dokumenteret kvælstofeffekt.

Landbrug & Fødevarer anbefaler, at 70 pct.-kravet i § 10, stk. 1, nr. 6, udgår, og at hensynet i stedet håndteres gennem den konkrete kommunale vurdering og koordineringsblanketten.

Kortgrundlag og manglende bilag

Kortbilag samt bilag 1, 5 og 6 foreligger ikke som en del af høringsmaterialet, men har direkte betydning for, hvilke projekter der kan opnå tilsagn, prioriteringen mellem ansøgere og kompensationens størrelse. Høringsparterne har derfor ikke haft adgang til hele det materielle beslutningsgrundlag.

Landbrug & Fødevarer anbefaler, at de endelige kort og bilag sendes i supplerende høring med en rimelig frist, hvis de indeholder materielle ændringer eller på anden måde ændrer ansøgernes retsstilling væsentligt. Kortgrundlaget bør ledsages af en redegørelse for ændringerne i forhold til 2025, den anvendte metode og betydningen for egnede, potentielt egnede og ikke-klassificerede arealer. Ansøgere, der har afholdt projekteringsudgifter i tillid til tidligere kort, bør omfattes af rimelige overgangsregler eller kunne få foretaget en konkret faglig vurdering.

Afsluttende bemærkninger

Landbrug & Fødevarer opfordrer samlet set til, at ordningen indrettes med størst mulig forudsigelighed og fleksibilitet for lodsejerne. Minivådområder kan levere hurtige og dokumenterede kvælstofreduktioner, men ordningens potentiale realiseres kun, hvis fagligt egnede projekter ikke afskæres af uklare krav, utilstrækkelige satser eller forhold uden for ansøgerens kontrol.

Landbrug & Fødevarer står naturligvis til rådighed for en nærmere drøftelse af bemærkningerne.

Med venlig hilsen

Mikael Strandbygaard
Chefkonsulent

Trepartsimplementering

M +45 2857 6901
E mist@lf.dk